

Довідка про результати моніторингу рівнів сформованості життєвих компетенцій дітей дошкільного віку

В період з 02.09.2024 по 30.09.2024 року з метою вивчення якості результатів організації освітнього процесу в ЦРД “Надія” ЗМР службою моніторингу закладу було проведено вивчення рівня сформованості життєвих компетенцій та соціального розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

Освітній процес в ЦРД планується і проводиться відповідно до Базового компонента дошкільної освіти, Інваріантна частина дошкільної освіти реалізується шляхом впровадження в групах раннього віку № 1, 2, 8-11 програми розвитку дитини від народження до шести років “Я у світі”, в групах молодшого дошкільного віку № 3,7 освітньої програми для дітей молодшого дошкільного віку “Впевнений старт”, в групі середнього дошкільного віку № 4 освітньої програми для дітей середнього дошкільного віку “Впевнений старт”, в групах старшого дошкільного віку № 5, 6 освітньої програми для дітей старшого дошкільного віку “Впевнений старт”. Варіативна частина забезпечується авторськими парціальними програмами, програмами, рекомендованими МОН. Освітня діяльність організується відповідно до орієнтовного тижневого розподілу навчально-пізнавальної діяльності відповідно до Базового компоненту дошкільної освіти.

При організації освітнього процесу педагоги покеровуються змістом Інструктивно-методичного листа “Гранично допустиме навчальне навантаження на дитину у дошкільних навчальних закладах різних типів та форм власності” затвердженого наказом МОНУ від 20.04.2015 № 446, методичних рекомендацій щодо організації освітнього процесу з дітьми та інших нормативних документів в галузі дошкільної освіти та спираються на орієнтовну мережу занять для груп раннього віку за програмою розвитку дитини від народження до шести років “Я у світі”, для груп дошкільного віку за освітньою програмою “Впевнений старт”.

Сам освітній процес проходить відповідно до відпрацьованого орієнтовного алгоритму надання освітніх послуг на період організації дистанційного навчання в ЦРД “Надія” ЗМР. Проведення інтегрованих занять в асинхронному здійснюється на платформах: YouTube, Viber, Facebook. Організація підгрупових занять та проведення індивідуальних занять і діагностування в синхронному режимі відбування у застосунках: Zoom, Google-таблиці.

Вихователями забезпечується виконання щоденних активностей в освітньому процесі, а саме: комунікація/опитування батьків, відео-руханка, зустріч у ранковому колі, розробка та розміщення пам’ятки (консультації) для батьків, розміщення у месенджерах рекомендованого відео платформа НУМО. Є активності, які реалізуються протягом тижня, це – індивідуальні консультації (за запитом не рідше 2 рази на тиждень), розміщення відео інтегрованого заняття (двічі на тиждень), організація навчально-розвивальної діяльності в синхронному режимі (2 рази на тиждень за підгрупами у зручний час), взаємодія з дітьми з питань безпечного поведіння “Мінна безпека дітей” “СорОк і Поні” (щотижнево).

Результати діагностики свідчать, отримані під час вивчення освітнього процесу у всіх вікових групах, що організується у дистанційному форматі, свідчать про те, що робота ведеться на достатньому рівні. Робота з дітьми відбувається у синхронному та асинхронному режимах.

Для проведення моніторингу було застосовано метод експертних оцінок. Для цього запропоновано анкетування для батьків через спеціально створені GOOGLE форми.

За підсумками проведеного моніторингу рівнів сформованості життєвих компетенцій дітей загальні показники по ЦРД “Надія” ЗМР є такими: високий рівень складає 11 %, достатній — 21 %, середній — 49 %, низький — 19 % дітей.

Педагогами закладу в усіх групах ЦРД “Надія” ЗМР забезпечено проведення вивчення рівня сформованості життєвих компетенцій дітей за усіма освітніми напрямками БКДО, відповідно до вікових психічних особливостей. Результати діагностики свідчать, що рівень розвитку дітей закладу в цілому – середній та достатній.

За результатами проведеного діагностування зроблено висновок щодо наявного середнього рівня сформованості життєвих компетенцій у дітей раннього віку з напрямів: «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі». Сформованість культурно-гігієнічних навичок у більшості дітей на нижче середньому рівні. Великий відсоток низького рівня виявлено у дітей з напрямів «Мовлення дитини» та «Гра дитини».

Діти вміють добирати та об'єднувати предмети за кольором та формою.

Досить легко діти поєднують предмети не лише за зовнішніми ознаками, а й за їх призначенням, можуть упізнати їх зображення на картинці, маніпулювати природними об'єктами та предметами. 30 % дітей мають уявлення про величину, кількість, розуміють зміст понять «багато – мало», можуть групувати предмети за величиною, формою, кольором. Малюки вміють розрізнити рослини за кольором, розміром чи формою; розуміють слова «великий» і «маленький», диференціюють за цими ознаками різні предмети, дерева й кущі.

Слід відмітити, що вихованці позитивно ставляться до гігієнічних процедур, проте неохоче доглядають за своїм тілом.

Виокремлено резерви в роботі щодо самостійного одягання та роздягання дітей, варто спонукати малюків до проявів пізнавальної активності, спостережливості, допитливості у процесі ознайомлення з природним і предметним довкіллям. Особливу увагу приділити самостійному мовленню вихованців, варто більшу увагу приділяти формуванню в дітей вмінь звернутися до дорослого з різних причин. Слід вчити дітей ігровим навичкам та навичкам комунікації із однолітками

Результати моніторингових досліджень свідчать і про досить низькі якісні показники фізичного розвитку. Виявляються низькі показники сформованості мовленнєвої компетентності дітей раннього віку щодо їх мовленнєвої діяльності і спілкування.

Малюки не завжди вміють погоджувати свої рухи з рухами інших дітей, не можуть змінювати напрям чи характер руху згідно із сигналом під час ходьби та бігу, діти не володіють в достатній мірі навичками повзання, лазіння, перелізання та підлізання, найпростішими навичками шиккування та перешикування.

Діти поки ще не розуміють смисловий зміст мовлення: тексти забавлянок, віршів, інсценівок, казок, оповідань у супроводі наочності. З важкістю повторюють фрази, що чують. Речення ще не багатослівні, відсутні складні речення, вони ще аграматичні. Малюки ще не вправно вимовляють звуки мови, не достатньо сформована вимова всіх звуків (крім ш, р), вони не розуміють звернення до них дорослих, не вміють відповідати на запитання та звертатись із запитаннями до дорослих. Словник дітей ще недостатньо сформований.

Досить низький рівень дітей при вимові три- і чотирискладових слів, здебільшого у мовленні переважають коротку іменники або слова замітники. У звуковимові дитини спостерігається випущення звуків із слів, заміна одних звуків іншими, легшими; уподібнення звуків один до одного; вставляння голосних звуків під час збігу приголосних, злиття двох слів у одне; загальна пом'якшеність мовлення. Варто організувати роботу по збагаченню уявлення дітей про предмети побуту (меблі, посуд, електроприлади) та одягу, ознайомленню з працею дорослих, з видами транспорту тощо.

В цілому якість ОВР складає – 29 %, а успішність – 51 %.

Такі показники обумовлюється рядом об'єктивних причин, а саме:

- контингент дітей раннього віку груп повністю новий;
- організація освітнього процесу у дистанційному форматі.

Резервом в роботі педагогів раннього віку є систематична робота з мовленнєвого розвитку дітей; формування культурно-гігієнічних, рухових навичок, навичок самообслуговування і безпечної поведінки під час спільної діяльності; забезпечення сенсорного розвитку дітей засобами інтегрованої діяльності, пошук додаткових форм взаємодії з батьківством.

Показники діагностування дітей дошкільного віку свідчать про таке: якість освітньої роботи педагогічного колективу з дітьми дошкільного віку складає 43 %, успішність 74 %.

На достатньому рівні показники сформованості компетентностей дошкільників за освітніми напрямками «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі», «Дитина в соціумі», «Дитина у природному довкіллі». Достатніми є показники сформованості життєвих компетенцій дітей з освітнього напрямку «Особистість дитини», «Дитина у світі мистецтва». За результатами моніторингових досліджень та анкетуванням батьків залишаються нижче середнього показники рівня сформованості життєвих компетенцій дітей з освітнього напрямку «Мовлення дитини», можна також виокремити досить низькі показники з освітнього напрямку «Гра дитини».

Результати вивчення дають змогу скорегувати освітню роботу відповідно до освітніх напрямів БКДО за віковими групами, а саме:

Діти молодшого дошкільного віку не досить вправно вміють по-рівнювати множини предметів накладанням та прикладанням, за величиною (більший, менший). Майже 40 % дітей не вміють чітко вимовляти звуки в словах (голосні звуки – [і], [и], [у]; приголосні звуки - [ф], [в], [т], [д], [н], [т'], [д'], [н'], [г], [к], [г],[х], [й]). У 37 % дошкільнят не достатньо сформований словниковий запас та потребує розширення за рахунок слів, пов'язаних з різними освітніми напрямками: «Дитина у соціумі», «Дитина у природному довкіллі», «Особистість дитини». Майже 45 % вихованців ще складно будувати складну конструкцію речення зі сполучниками. Не досить сформоване вміння дітей змінювати слова за зразком. Як правило діти зосереджують свою увагу на новому, але не вміють елементарно проаналізувати об'єкт.

Майже 55 % молодших дошкільників не здійснюють правильної артикуляції звуків та звукосполучень. Діти не можуть утворювати дієслова, рідко вживають слова, що передають основні напрямки відносно себе (попереду, позаду, угорі, вниз), пов'язані з орієнтуванням у часі (спочатку, тепер, незабаром, потім, довго), положенням предметів у просторі (на, під, за, поряд, високо, низько).

Діти 5 року життя ще не можуть на достатньому рівні складати описові розповіді про рослини та тварини. Лише зрідка у дошкільників виникає бажання запам'ятовувати та самостійно відтворювати невеликі художні твори (вірші, казки, оповідки). Недостатньо вправно вихованці вміють порівнювати сукупності на основі взаємно однозначної відповідності. Більшість (53%) вихованців не вміють диференціювати та позначати словами: положення предметів у просторі (спереду, далеко, близько), напрями (перед собою, за собою), орієнтацію в часі (довго, потім, тепер, вчора, сьогодні, завтра).

54 % дітей ще не оволоділи правильною вимовою всіх звуків рідної мови. Зрідка дошкільники намагаються висловлювати власну думку, переживання. Майже не вживають особові займенники у різних граматичних формах: він — до нього, з ним; вона — до неї, з нею; вказівних: цей зайчик, той хлопчик...

Варто звернути увагу на використання у мовленні слів-ознак на позначення природних явищ, рослин найближчого природного довкілля, будови рослин, представників різних груп тварин, назв маленьких істот; трудових дій та знарядь праці, назв професій, пов'язаних з роботою в природі; місця дії, часу, зокрема слів: тут, там, це, ось, учора, сьогодні.

32 % малюків не володіють навичками диференціації твердих та м'яких приголосних, мають труднощі при доборі слів із заданим звуком.

Старші дошкільники не достатньо вправно вміють описувати сюжетні картинки, помічати в них не лише предмети та події, а й відносини між персонажами. У 31 % вихованців виникають труднощі при орієнтуванні у положенні предметів у просторі (спереду, між, вище, нижче, далеко, близько); напрямках (перед собою, за собою, в стороні); в часі (довго — довше, незабаром, раніше, потім, давно, тепер, швидко, повільно, вчора, сьогодні, завтра).

27 % дошкільнят не чітко вимовляють ненаголошені голосні, тверді і м'які приголосні звуки. Більшість вихованців рідко вживають слова, які містять інформацію про людей різного

віку, статеву належність, сфери діяльності, моральні чесноти (справедливі, чесні, працьовиті тощо).

31 % вихованців не правильно будують питальні речення, вживаючи слова: хто, що, коли, де, з ким, а також, той (та, те), цей (ця, це) та правильно інтонаційно оформляти їх.

Діти не впевнено сприймають диференційовані відчуття тіла, різних його частин. 24 % дітей не можуть впевнено назвати моральні якості, переживання та стани людини. Діти недостатньо вміють з'ясувати мету, скласти план своєї трудової діяльності й організувати хід роботи з обов'язковим досягненням якісного кінцевого результату. Є 19 % дітей, які плутають назви жанрів незнайомих музичних творів, характеру музики.

Виникають певні труднощі у дітей у читанні віршів напам'ять, при орієнтуванні у жанрах творів літератури. Є ще 43 % дітей у яких не сформована звуковимова у відповідності до вікових особливостей.

У 35 % дошкільників ще не сформоване розгорнуте, послідовне, логічне зв'язне мовлення. Більшості дошкільнят складно визначити місце звука в слові та послідовно назвати всі звуки в слові.

Виявлені загальні тенденції зрослих показників високого та достатнього рівнів з освітніх напрямів «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі», «Дитина у соціумі». Водночас виявлено досить низькі показники рівня сформованості життєвих компетенцій вихованців з освітніх напрямів «Мовлення дитини», «Особистість дитини».

Це обумовлено:

- наявністю тривожних та стресових станів у дітей у зв'язку із воєнною агресією та переживань батьків за безпеку дітей;
- складнощами в організації дистанційного формату навчання, особливо в групах раннього віку та відсутністю там синхронної взаємодії з дітьми;
- відсутністю комунікації поміж однолітками та живої взаємодії у очному форматі;
- недостатнім технічним забезпеченням родин та недостатніми технічними навичками в родині, адже здебільшого організацією освітнього процесу з дітьми займаються бабусі;
- недостатністю організованості і якістю організованого зворотнього зв'язку з батьками.

За результатами проведеного моніторингового дослідження, вивчення результатів анкетування батьків та батьківського попиту на освітні послуги службою моніторингу ЦРД «Надія» ЗМР було оформлено індивідуальні освітні маршрути груп та окреслено напрями коректувальної роботи з дітьми, що мають проблеми в засвоєнні певного матеріалу за освітніми напрямами.

Отже за результатами вивчення сформульовано резерви в роботі педагогічного колективу:

- якісна організація роботи з дітьми старшого дошкільного віку під час очної роботи в умовах змішаного навчання;
- подальша організація очних зустрічей з дітьми молодшого та середнього дошкільного віку в рамках проекту ЮНІСЕФ;
- забезпечення усіма педагогами якісного зворотнього зв'язку із родинами вихованців;
- максимальне залучення до можливих форм навчання (дистанційна (синхронна, асинхронна), консультаційна, індивідуальна, підгрупова) вихованців закладу із використання прийнятних для батьків засобів зв'язку та комунікації;
- забезпечення психолого-педагогічного супроводу усіх учасників освітнього процесу через різні форми взаємодії щодо зниження рівня тривожності та розвитку стресостійкості;
- запровадження діяльнісного та тематичного підходів при організації занять та змістовних видів діяльності вихованців;
- забезпечення якісної роботи педагогів з питань формування мовної та мовленнєвої компетенції дошкільників;
- оптимізація роботи з вихованцями за освітніми напрямами БКДО, зокрема «Особистість дитини», «Гра дитини», «Мовлення дитини».

РЕКОМЕНДОВАНО:

1. Неухильно дотримуватись вимог нормативно правових документів, зокрема: методичних рекомендацій про “Гранично допустиме навчальне навантаження на дитину у дошкільних навчальних закладах різних типів та форм власності” затвердженого наказом МОНУ від 20.04.2015 № 446, від 21 серпня 2023 р. № 1/12490-23 «Про окремі питання діяльності закладів дошкільної освіти у 2023/2024 навчальному році», від 29.03.2022 № 1/3737-22 від 29.03. 2022 «Про забезпечення психологічного супроводу учасників освітнього процесу в умовах воєнного стану в Україні», від 02 квітня 2022 року № 1/3845-22 «Про рекомендації для працівників закладів дошкільної освіти на період дії воєнного стану в Україні»;
2. Забезпечити виконання усіх освітніх напрямів Базового компоненту дошкільної освіти;
3. Застосовувати інноваційні технології з питань мовленнєвого розвитку дітей;
4. Забезпечити урізноманітнення форм роботи з національно-патріотичного виховання дітей відповідно до наказу МОН від 06.06.2022 №527 “Про деякі питання національно-патріотичного виховання в закладах освіти України та визнання таким, що втратив чинність, наказу Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 № 641”;
5. Сприяти підвищенню якості дошкільної освіти в ЦРД «Надія» ЗМР засобами впровадження інформаційних комп’ютерних технологій у освітній процес.
6. Надавати перевагу індивідуальним формам роботи з дітьми, які мають низький рівень оволодіння компетентностями, розвитку психічних процесів та зрідка долучаються до групової роботи при синхронній взаємодії;
7. Забезпечити використання завдань різних за рівнем, здійснюючи диференційований підхід за рівнем розвитку дітей;
8. Сприяти впровадженню в практику роботи педагогічного колективу програмно-методичного комплексу “Впевнений старт”;
9. Вести цілеспрямовану роботу з дошкільниками по збагаченню словникового запасу та активізації українського мовлення.

Директор ЦРД «Надія» ЗМР

Ірина КІЧЕНКО

Підготувала:

Вихователь-методист Ганна КУЗЬ